

Západočeská univerzita Plzeň

FAKULTA FILOZOFICKÁ

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Téma: Fenomén James Bond v průběhu času a jeho podoby.

Vedoucí práce: PhDr. Eva Raisová

Autor: Jan Andrášek

Plzeň, 2014

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy

Bakalářská práce

Jan Andrášek

Vedoucí práce: **PhDr. Eva Raisová**

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Anotace: Cílem této práce je popsat fenomén James Bonda. Poukázat na politické pozadí tohoto fenoménu a určit do jaké míry měla politická situace vliv na Flemingovu tvorbu. Dále jak se tento fenomén a Flemingova tvorba vyvíjela v průběhu času.

Anotation: The main aim of this work is to describe the phenomenon of James Bond. Than to find out the political background of this phenomenon and to determine to what extent should the political situation influence on Fleming's creation. And in addition to this phenomenon, and Fleming's work evolved in the time.

Poděkování: Na tomto místě bych chtěl vyjádřit své poděkování PhDr. Evě Raisové za věnovaný čas, odborné rady a vstřícný přístup. Dále celé své rodině a přátelům.

1) Úvod

Bakalářská práce se zaměřuje na fenomén James Bonda v průběhu času a jeho podoby, které se během více než padesáti let, jeho existence, měnily. Zaměřuje se na fenomén, kterým se James Bond stal ihned po svém vstupu na stříbrná plátna v šedesátých letech 20. století. Fenomén, který zcela jistě změnil pohled lidstva na tajné služby a značným způsobem zpopularizoval všeobecný zájem o ně, převážně pak o britskou zpravodajskou službu SIS a její zahraniční oddělení MI6, pro kterou agent 007, James Bond, pracuje.

James Bond ale nezbuzoval zájem u nesčetných generací pouze o tajné služby, nýbrž jako celosvětový fenomén se stal i jakýmsi precedentem pro způsob chování, oblékání, práce, užívání si volného času a nočního života, odvahy, asertivitu, vkus, diplomatické jednání a mnoho dalších věcí. Všechny tyto znaky celkově utvářejí charakter fenoménu Jamese Bonda.

Cílem práce je zanalyzovat jednotlivé podoby světového fenoménu Jamese Bonda v komparaci s okolnostmi, které se během jeho dlouhé historie staly. Zodpovědět na otázky předcházející samotnému vzniku Jamese Bonda. Byl James Bond vytvořen náhodou, nebo se autor Ian Fleming někým inspiroval? Byl fenomén James Bond ovlivňován světovými geopolitickými událostmi, které jej postupně dotvořili do podoby, v jaké ho vnímáme v dnešní době, nebo je současná image a podoba fenoménu agenta 007 výsledkem souhry několika náhod?

Pro zodpovězení všech kladených otázek je v Bakalářské práci (dále jen práci) užíváno analytických a komparativních metod, které jsou pro zkoumání fenoménu, který existuje již přes padesát let, zvoleny jako nejvhodnější.

Použité materiály v práci byly převážně z internetových databází a věrohodných internetových zdrojů, a to výhradně z důvodu získání co možná nejaktuálnějších dat a rozborů, které nemusejí být, v případě tištěných verzí, ve veřejných knihovnách, dostupné.

Práce je logicky dělena do několika částí, z nichž první část práce je věnována autorovi James Bonda Ianu Flemingovi, který tuto postavu stvořil a jehož vlastní život byl s postavou agenta 007 úzce spojen. Z toho důvodu je věnována značná část práce podrobnému životopisu autora.

Téma práce jsem si vytvořil sám, kvůli mému hlubokému zájmu o tematiku James Bonda a kladný vztah k mezinárodním vztahům.

Obsah

1) Úvod	5
2) Ian Fleming	8
a) Život Iana Fleminga a okolnosti vzniku fenoménu Jamese Bonda:	10
b) Vzdělání:	10
c) Pracovní kariéra Iana Fleminga ve zpravodajské službě:	12
i) Flemingovi jednotky	14
d) 30. úderný oddíl:	14
e) T-Force:.....	15
3) James Bond charakteristika postavy	15
4) Existoval skutečný James Bond?	17
a) Skuteční James Bondové:	18
5) Proč se stal James Bond populárním?	20
a) Z knihy na filmová plátna:	21
6) Fenomén Jamese Bonda od 60.let 20.století. do současnosti.	24
a) 60.léta ve světě:	24
b) 60. léta ve Velké Británii:.....	26
c) James Bond v 60. letech:	27
d) 70. léta ve světě:.....	28
e) 70. léta ve Velké Británii:.....	29
f) James Bond v 70. letech:	31
g) 80. letá ve světě:.....	33
h) 80. léta ve Velké Británii:.....	34
i) James Bond v 80. letech:	35
j) Svět v 90. letech:	36
k) Velká Británie v 90. letech:.....	36
l) James Bond v 90. letech:	37
7) Svět po roce 2000:.....	38
8) Velká Británie po roce 2000:	39
a) James Bond po roce 2000:	40
9) SIS(MI6,MI5).....	41
a) Vznik a druhá světová válka:	41
b) Období bipolární konfrontace:	42
c) Současnost.....	42

10)	Závěr	43
11)	Rejstřík použitých zkratk:	44
12)	Seznam použitých zdrojů:.....	45
	a) Internetové:.....	45
	b) Tištěné:	51
13)	Resumé:.....	53
	Resume:.....	53

2) Ian Fleming

Stvořitelem Jamese Bonda, Ian Fleming se narodil 28. května 1908. Jeho rodina je původem ze Skotska z hrabství Perthshire, kde se členové rodiny živil jako pokrývači a odkud se následně přestěhovali do skotského města Dundee, v 19. století důležitého zpracovatelského centra juty, která byla pro tehdejší průmysl významná. Iana dědeček, Robert, pracoval pro místního vlastníka závodu zpracovávajícího jutu a do vlastníka těchto závodů investoval. Stal se tak průkopníkem investičních fondů, které zajistily rodině slibnou budoucnost. Rodina Flemingů se následně přestěhovala do jižního Londýna, kde Robert zakoupil dům naproti americké ambasádě, započal se svým vlastním podnikáním a založil investiční banku Robert Fleming and Company (IANFLEMING, 2012a).

Otec Iana Fleminga se jmenoval, Valentine a byl právníkem a členem parlamentu. Vzal si dceru významného Londýnského právního zástupce, se kterou měl 4 syny. Druhorozený byl Ian Fleming. Díky otcově snaze žila celá rodina

v blahobytu a Ian tak mohl bezstarostně rozvíjet své zájmy. Po vypuknutí první světové války nastoupil Valentine do armády a před koncem první světové války padl u belgického města Yeper. Valentine sloužil u husarského pluku v Oxfordshiru a jeho smrt měla podstatný dopad na celou rodinu. Oznámení o jeho úmrtí napsal do novin Winston Churchill, který byl Valentinův přítel (IANFLEMING, 2012a).

Ian Fleming nebyl nikterak studijně nadaný, přesto byl poslán na výběrovou a velmi konzervativní chlapeckou školu, Eton College. Do této školy postupně chodili také všichni jeho bratři. I když Ian nevynikal ve studiu, tak jako např. jeho nejstarší a studijně nadaný bratr Peter, byl oproti němu nadějným atletem (IANFLEMING, 2012a).

Nejstarší z bratrů Iana Fleminga Peter se narodil v roce 1907 a stal se uznávaným spisovatelem, který psal převážně o cestování a prozkoumávání cizích zemí. Psal pro deníky Times a Spectator. V roce 1971 tragicky zemřel na srdeční zástavu.

Dalším z bratrů Iana Fleminga byl Richard Fleming, který se narodil v roce 1911. Richard pokračoval v započaté rodinné tradici a pracoval pro banku založenou jejich dědečkem „Robert Fleming and Company“. V šedesátých a sedmdesátých letech dvacátého století tuto banku také vedl. Zasloužil se o nové rozšíření působnosti banky a její navrácení k ziskům. Richard zemřel v roce 1977 na zástavu srdce jako nejstarší z bratrů Peter (IANFLEMING, 2012a).

Nejmladší ze sourozenců Iana se jmenoval Michael Fleming. Narodil se v roce 1913 a stal se úspěšným obchodníkem na burze, ovšem pokračování jeho úspěšné kariéry zabránil začátek druhé světové války. Stal se členem oddílu lehké pěchoty, v roce 1940 byl zajat při operacích v Normandii a později téhož roku na následky utrpených zranění zemřel (IANFLEMING, 2012a).

Ian Fleming byl ze všech synů Valentina Fleminga nejbouřlivější. Ve společnosti byl známý jako milovník žen a ony samotné se s ním, kvůli jeho velkému charismatu,

rády přátelily. Ve dvaceti letech se Ian Fleming intimně sblížil s Annou O'Neil, která v té době byla ženou vlivného irského aristokrata. Ta se po smrti tohoto muže v druhé světové válce, přesto provdala za tiskového barona, Lorda Rothermana a s Ianem udržovala pouze intimní vztah. Tento vztah přetrval až do roku 1952, kdy se na Jamajce za Iana Fleminga provdala a Ian započal, prý kvůli oddechu od manželských povinností, psát příběhy o James Bondovi (IANFLEMING, 2012a).

a) Život Iana Fleminga a okolnosti vzniku fenoménu Jamese Bonda:

Jaké okolnosti vedly Iana Fleminga k vytvoření fenoménu agenta 007 s povolením zabíjet, nebo snad kdo jím doopravdy byl, Fleming nikdy přímo neprozradil, Existuje pouze mnoho teorií o původu tohoto charakteru, avšak samotný život Iana Fleminga byl plný zajímavých momentů a úzce spjat s prostředím tajných služeb ještě před vznikem Jamese Bonda.

b) Vzdělání:

Ian byl jiný, než jeho bratři již od základní školy. Navštěvoval Durnford School a přípravnou školu na Purbetském ostrově v Dorsetu. Z různých důvodů, jako bylo např. nechutné jídlo a šikana, na Durnfordské škole nezůstal (Ian Fleming, 2014a).

Po zkušenostech z Durnfordské školy byl v roce 1921 zapsán ke studiu na prestižní Eton College. Kde se kromě jeho oblíbené atletiky, věnoval editorské práci ve školním časopise. Kvůli své povaze a konzervativnímu způsobu studentského života Eton College se dostal do sporu s univerzitním majordomem, panem Slaterem, který neměl pochopení pro Ianovo životní styl. Ian si udržoval drzou image, nosil nagelované vlasy, vlastnil automobil a měl slabost, jak bylo již jednou zmíněno, pro

krásné ženy. Slater si na lana stěžoval u lanovy matky a přesvědčil ji, aby odešel ze školy o rok dříve. Ian odešel studovat na Royal Military College. Na této škole studoval pouze necelý rok a školu musel opět opustit, mimo jiné kvůli onemocnění kapavkou, kterou se nakazil při jednom z večírků, které Ian pravidelně vyhledával a využil při jednom z nich služeb veřejného domu (Ian Fleming, 2014a).

V roce 1927 ho jeho matka vyslal na diplomatickou školu Tennerhof do Rakouského Kitzbühel, kde se měl připravovat na své případné budoucí povolání na ministerstvu zahraničních věcí. Tato malá soukromá škola byla řízena bývalým britským tajným agentem E. F. Dennisem a jeho ženou, novelistkou, paní Bottomsovou. Po určité době a vylepšení svých, převážně jazykových znalostí, odešel krátce studovat také do Mnichova a následně i Ženevy, kde měl poměr s Monique Panchaud de Bottomes se kterou byl dokonce v roce 1931 zasnouben a to až do doby, než tento vztah ukončila svým rozhodným nesouhlasem, lanova matka. Tento incident pravděpodobně poznamenal Ianovo budoucí vnímání žen. Ian si následně podal přihlášku do zahraniční služby Velké Británie, ale neuspěl. Flemingova matka následně dopomohla Ianovi, prostřednictvím silného lobování u ředitele zpravodajské agentury Reuters, získat lukrativní pracovní místo v této zpravodajské agentuře. Ian tak od roku 1931 pracoval jako novinář a korektor článků pro Reuters. Během práce pro tuto zpravodajskou agenturu se dostává v roce 1933 do Moskvy, aby obhajoval několik inženýrů britské firmy Metropolitan Vickers. Během této návštěvy má velký zájem na setkání se Stalinem, ten mu pošle osobně podepsanou omluvenku s tím, že mu nemůže vyhovět a Ian je tímto osobním přístupem mile překvapen. Tato událost pravděpodobně podněcuje jeho budoucí zájem o působení ve zpravodajských službách. Ke konci roku 1933 se Fleming, kvůli nátlaku rodiny, rozhodl pracovat v bankovním sektoru a v roce 1935 jako burzovní makléř, ale v obou případech nebyl úspěšný (Ian Fleming, 2014a).

c) Pracovní kariéra Iana Fleminga ve zpravodajské službě:

V květnu roku 1939 se mu povedlo získat pracovní pozici u ředitele námořní zpravodajské služby, stává se tak osobním asistentem ředitele námořní rozvědky, Johna Henryho Godfreya. Fleming začal pracovat pro námořní rozvědku pod označení 17F a to navzdory faktu, že pro vykonávání této pozice neměl dostatečnou kvalifikaci. Přesto se po pár měsících vypracoval na velitele a na svou vlastní žádost byl v červnu roku 1939 vybrán do dobrovolných rezerv královského námořnictva. Ian sloužil řediteli námořní rozvědky jako spojka mezi jednotlivými odděleními britské válečné agendy, jelikož si Godfrey vytvářel svým jednáním většinou jen nepřátelé a to bylo v čase druhé světové války a nejen v ní, v jeho pozici, velmi kontraproduktivní. Možná právě pro své diplomatické schopnosti mohl Ian vykonávat svou práci ve zpravodajské službě, bez patřičných zkušeností a kvalifikace. Fleming se díky této práci setkával s představiteli SIS (Special Secrete Service - MI6 a MI5) dále Political Warfare Executive, Special Operations Executive, Joint Intelligence Committee a personálem ministra vlády (Ian Fleming, 2014b).

Po vypuknutí druhé světové války vydal J. Godfrey prohlášení, které shrnovalo myšlenky Iana Fleminga. Bylo mu přezdíváno „Pstruží prohlášení“ a obsahovalo popis postupů a nápady použitelné k oklamání nepřítele. Od falešného plánu průchodu minovými poli v oceánu určeného pro námořnictvo třetí říše, po shození mrtvého těla na pobřeží nepřítele s falešnými plány spojenců, ukrytými v jeho oblečení, na plánovaný postup ve válce (Ian Fleming, 2014b).

Dalším z kariérních milníků Iana Fleminga byl podnět vytvářet reporty o válkou pustošených zemích, které společně se svým nadřízeným J. Godfreyim podaly Oxfordskému profesoru geografie K. Masonovi. Tyto reporty se staly předchůdci geografických příruček pro námořnictvo, které vycházely po celou druhou světovou válku (Ian Fleming, 2014b).

Otec Jamese Bonda tedy později nepsal akční příběhy o tématu, které by mu bylo vzdáleno, jako občas bývá jiným autorům. Ian také např. vymyslel plán na krádež šifrovacího zařízení používaného nacisty tzv. Enigmy. V tomto plánu měla být vybrána skupina perfektně německy mluvících vojáků, která by uměle havarovala v kanálu La Manche, po nočním návratu se německých bombardérů z náletů v Anglii. Posádka ztroskotaného letadla měla vyslat směrem k unikajícím německým bombardérům signál SOS a Němci se pro falešné trosčnický měli lodí vrátit. Při této akci mělo dojít k zneškodnění záchranné německé posádky a odcizení šifrovacího zařízení Enigma, které bylo nutné pro dešifrování nacistických zpráv. Plán byl nakonec zrušen, protože velitelství dospělo k názoru, že by se posádka uměle ztroskotaného bombardéru dříve utopila, než by k ní dorazila německá záchrana (Ian Fleming, 2014b).

V květnu roku 1941 se Ian spolu se svým nadřízeným J. Godfreyem dostal do kontaktu s plukovníkem Donovanem, reprezentantem prezidenta Roosevelta pro spolupráci zpravodajských služeb Velké Británie a Spojených států. Následně Fleming s Godfreyem odcestoval do USA, kde pomáhal psát instruktážní listiny pro oddělení kontroly informací Spojených států, které se následně přeměnilo v úřad strategických služeb a po válce v CIA, jednu z nejmocnějších tajných služeb dnešní doby. Tato zkušenost zcela jistě ovlivnila Fleminga do budoucna. V roce 1942 dostal Ian na starosti operaci Golden Eye, operaci jenž dala název jak jedné z jeho knih o James Bondovi tak jeho vile na Jamajce, kde rád pobýval. Fleming měl za úkol vypočítat komunikační rizika v případě německé invaze do Španělska. Spojení s Pyrenejským poloostrovem mělo být zajištěno za každých okolností a následně pomocí komunikační sítě organizován protinacistický odpor společně s místním odbojem. Ian navázal také spolupráci s reprezentantem americké tajné služby Donovanem, který měl dosáhnout s pomocí amerického námořnictva oslabení pozice Německa na námořních trasách (Ian Fleming, 2014b).

i) Flemingovi jednotky

d) 30. úderný oddíl:

Fleming se nepodílel ve své před-bondovské kariéře pouze na teoretickém plánování, ale také se aktivně zapojoval s dalšími nápady do činnosti zpravodajské služby. V roce 1942 vytvořil speciální oddíl známý pod označením 30. úderný oddíl, který se pohyboval v těsné blízkosti fronty, nebo byl nasazen přímo na nepřátelském území, kde se infiltroval do nepřátelských skupin a shromažďoval důležité tajné informace, jako např. plány minových polí, tajné technologie a plány nových proudových letadel. Dále se také podílel na aktivní sabotáži různých nepřátelských akcí apod. Tento oddíl se stal nejlepší jednotkou Velké Británie, nicméně po válce byl rozpuštěn a až nedávno byl po šedesáti letech opět obnoven, nyní působí v Afghánistánu v těch nejnebezpečnějších oblastech, kde aktivně bojuje proti terorismu (ROYALNAVY, 2014). Fleming nebojoval přímo v poli, ale osobně řídil operace a určoval objekty, kterými se bude jeho oddíl zabývat. Do bojových operací nebyl nasazen kvůli prokuratuře, která mu jeho záměr zakázala. Ke konci roku 1942 byl jeho nadřízený, ředitel námořní zpravodajské služby J. Godfrey, nahrazen kapitánem Edmundem Rushbrookem, který neměl pochopení pro Iana ani jeho komando a jejich tajné operace. Ian tak postupně ztrácel vliv v celé organizaci, ale velení 30. úderné jednotky mu zůstalo. Flemingova jednotka před dnem D operovala oficiálně ve středomoří, ale tajně podnikala akce např. v Norsku, kde získala plány na nové magnetické miny, nebo dále plány raket V1. Oddílu se také podařilo, získat archiv celého německého námořnictva od roku 1870 stalo se tak při tažení v Německu, na hradě Tambach, kterému byl Ian Fleming osobně přítomen. Fleming tak sám vedl nejlepší jednotku tehdejší doby, jejichž akce a činnost mu byla později dalším možným zdrojem inspirace při psaní o agentu 007. V čele 30. výsadkové jednotky byl až do 6. června 1944, kdy byl vyslán na dálný východ ředitelem tajné služby E. Rushbrookem. Při své misi se přesto po celou dobu zabýval plánováním dalších cílů pro 30. Výsadkový oddíl (Ian Fleming, 2014c).

e) T-Force:

Kvůli nebývalému úspěchu 30. oddílu byl ke konci války utvořen další specializovaný útvar s názvem T-Force (Target Force) tento specializovaný útvar byl vytvořen pro zajištění bezpečnosti vybraných cílů, osob, objektů, předmětů či cenných dokumentů na území, které bylo nebo mělo být brzy dobyt, aby nedošlo k jejich poškození, případně smrti důležitých osob. Není náhodou, že Fleming byl opět vybrán pro určování cílů pro tuto jednotku a jejich zapisování do tzv. černých knížek, které dostávali jednotliví důstojníci jednotek T a ti se jimi dále řídili. Mezi cíly byly hlavně důležití němečtí inženýři, vědci, nukleární laboratoře, prototypy nových letadel, nebo třeba výzkumné ústavy pro raketové motory do raket a stíhacích letadel (Ian Fleming, 2014d).

Flemingova práce jej zavedla také na Jamaiku, kde se konal anglo-americký summit zpravodajských služeb, ačkoliv po celou dobu summitu panovaly velmi nevlídné klimatické podmínky, Ianovi se na ostrově líbilo a rozhodl se, že si tam po válce postaví vilu, ve které bude trávit svůj volný čas. Stalo se tak v roce 1945 a vilu, kterou si tam postavil, pojmenoval po jedné ze svých tajných operací „Golden Eye“. Vila se nacházela v lokalitě Saint Mary Parish a Fleming v ní začal psát příběhy o James Bondovi, není tedy náhodou, že jedna z knih o slavném agentovi se jmenuje právě „Golden Eye“ (Ian Fleming, 2014d).

3) James Bond charakteristika postavy

James Bond je velmi známá postava s prostředí mezinárodních vztahů, stejně jako byl její tvůrce Ian Fleming. Tato postava je specifická hned z několika hledisek. Samotný charakter Jamese Bonda je dobře známý a dle literárních a filmových předloh se dá poměrně snadno specifikovat. James Bond je muž středního věku, ve velmi dobré fyzické a povětšinou příběhů, také perfektní psychické kondici, kterou postavě nenaruší ani bezprostředně hrozící životu nebezpečné situace, jakými v jeho případech mohou být různé exploze, padající letadla, rychlá jízda hustým městským

provozem, přestřelky či specifické nastupování do rozjetého vlaku (Skyfall, 2012). James Bond má zálibu v luxusním zboží všeho druhu od jídla, pití, oblečení až po různé umělecké předměty. V knihách i na filmovém plátně je pro postavu Jamese Bonda charakteristické právě pití kvalitního alkoholu, nejvíce pak suchého Martiny protřepaného, nikoliv promíchaného, v šejkru, s vodkou vyrobenou z brambor. James Bond je, dle posledních lékařských studií, knih a filmů s James Bondem, silným alkoholikem a také kuřákem. Doporučená maximální týdenní dávka alkoholu je, dle britské lékařské komory, pro dospělého muže 21 jednotek alkoholu, Bond ji překračuje v průměru čtyřnásobně (BMJ, 2013: 3). Svou práci vykonává tedy výhradně pod vlivem alkoholu. Pouze ve filmové zpracování Thunderball konzumoval alkohol mimo svou pracovní dobu, ve všech ostatních filmech konzumoval alkohol při práci (BMJ:2013:2). Postava Bonda je také charakteristická zálibou v rychlých automobilech různých luxusních značek, pohledných ženách se kterými navazuje většinou velmi krátké vztahy a jejichž postavy do jisté míry ovlivňují celkové chování Jamese Bonda, ačkoliv se tento fakt téměř v žádném z příběhů o James Bondovi až do posledních filmových adaptací, nepřiznával. Postava agenta 007 má tedy vlastnosti, které svou propojeností a dynamikou, nadchnou naprosto každého diváka či čtenáře a tím tak předem propůjčují této postavě nadčasovost, nadhled, utváří tak z Jamese Bonda postavu proplouvající časem bez známek jakékoliv degradace na své přitažlivosti či známek opotřebení (Bílek:2007:14). James Bond je postava, která se vyvíjí stejně tak jako mezinárodní vztahy, společnost a doba. V jednotlivých zpracování příběhů s James Bondem tak není možné určit jak starý James Bond je. Jedním z dalších důvodů, které umocňují všeobecný obdiv tohoto fenoménu, je například také to, že postava agenta 007 nikdy za svůj dosavadní příběhový cyklus nebyla během událostí popisovaných v literárních, nebo filmových předlohách, vážněji zraněna a na diváka či čtenáře tak působí také dojmem nezranitelnosti. Pokud byl James Bond v ději zraněn, vždy to bylo jen drobné povrchové poranění, bez jakýchkoliv fatálních následků na jeho fyzickém fiktivním těle. Důraz byl kladen pouze na to, že bylo během děje zničeno Bondovo oblečení či určité příslušenství, postava

samotná nikoliv (Bílek, 2007: 19). Je tedy nasnadě otázka, proč se mnoho historiků a znalců z oboru, i přes tento nesporný fakt, zabývá myšlenkou, zdali postava Jamese Bonda vznikla zcela náhodou, nebo by mohl mít v historii svou skutečnou předlohu. Zajímavostí je také to, že se hledáním živé předlohy nezabývali pouze běžní novináři a historici, ale přímo samotná britská tajná služba SIS, která v dohledání skutečného Jamese Bonda vynaložila nemalé úsilí a archivní materiály se záznamy o tomto prováděném hledání byly odtajněny až v září roku 2010 (Telegraph, 2010).

4) Existoval skutečný James Bond?

Jak již bylo zmíněno, Fleming nikdy neprozradil, kdo by měl být ve skutečnosti onou postavou, ale je pravděpodobné, že by jím mohl být někdo z Flemingova blízkého pracovního okolí a to pravděpodobně někdo z doby, kdy pracoval pro námořnictvo Spojeného království a byl v kontaktu také s tajnými službami. Dle expertů, by živou předlohou nemusela být pouze jedna osoba, o které se dlouze spekulovalo, ale mohlo by se jednat o několik osob, které působili po boku Iana Fleminga a on tak z každé vybral její nejlepší vlastnosti, které následně vložil do jediné postavy ztělesňující komplexně všechny tyto vlastnosti. Mohlo se tak jednat o osobu či osoby z řadové armády, důstojníka či velitele zvláštních tajných operací. Na otázku zdali měl agent 007 reálnou předlohu, která by inspirovala Iana Fleminga k sepsání příběhů, se tak nedá s naprostou jistotou jednoznačně odpovědět. Pokud ji James Bond měl, pak to byla osoba působící v první, nebo spíše v druhé světové válce, tedy za časů působení Iana Fleminga v blízkosti lidí z SIS (MI6,MI5). Ian se v rámci své práce

stýkal s velmi důležitými lidmi a je tedy skutečně možné, že tyto schůzky stejně jako náplň jeho práce, jej později inspirovaly k vytvoření agenta 007.

a) Skuteční James Bondové:

Jedním z možných předloh pro stvoření Jamese Bonda mohl být dle nedávno odtajněných archivních materiálů SIS (MI6, MI5), například Wilfred Dunderdal, který splňoval mnoho vlastností přisuzovaných právě Bondovi. Wilfred působil mezi válkami aktivně v MI6, měl zálibu v rychlých vozech a velmi často střídal své partnerky, navíc skvěle ovládal ruštinu, kterou se naučil během svého dětství, protože vyrůstala v černomořském přístavu Oděsa (Telegraph, 2010). Wilfred sám byl agentem a to už od svých 19 let, kdy se jako dobrovolník přihlásil u námořnictva Spojeného království k misi do Ruska, při které byl v přestrojení ve své staré školní uniformě, a jeho úkolem bylo získat informace, zdali se Rusům podařilo sestavit mini ponorky získané v rozložené formě od britské firmy Vickers (Telegraph, 2010).

Dunderdal ale nebyl jediný, kdo byl a je oficiálně považován za možnou živou předlohu fenomenálního Jamese Bonda. Dalším z těch, kteří jsou považováni za možnou předlohu agenta 007 a kdo oplýval velmi podobnými vlastnostmi, které měl fiktivní agent 007, byl velitel letky britského královského letectva Yeo-Thomas. Dle dostupných informací byl jedním z nejlepších britských agentů během druhé světové války. V MI6 byl Yeo-Thomas známý pod přezdívkou Bílý Pták. Během své kariéry podstoupil tři seskoky do nacisty okupované Francie, přičemž při třetím seskoku byl zajat. Následně byl tvrdě vyslýchán nacistickou tajnou policií a transportován do koncentračního tábora Buchenwald, z kterého úspěšně unikl a dostal se svépomocí zpět ke spojencům (Telegraph, 2012). Známkou toho, že byl významným agentem, je také to, že hlášení o plnění zadaných úkolů hlásil přímo Winstonu Churchillovi. Yeo-Thomas se pravděpodobně s Flemingem znal, dokládají to poznámky, kde se Fleming o Yeo-Thomasovi zmiňuje a obdivuje svého kolegu, zejména jeho promyšlený únik z koncentračního tábora Buchenwald. Yeo-Thomas byl podobný James Bondovi nejen svými úniky, ale také technikou, kterou k nim používal, nebo situacemi které během

své kariéry špiona zažil. Dle editorky History Magazine, slečny Jacksonové, se některé situace, objevující se v knihách o agentu 007, přesně shodují se situacemi, které Yeo-Thomas prožil a vyprávěl ještě předtím, než byly vydány první příběhy s Bondem. Jednalo se například o situaci kdy Yeo-Thomas při plnění jednoho ze svých úkolů, seděl ve vlaku plném nacistů v jídelním kupé, naproti nejobávanějšímu veliteli oblastního Gestapa ve Francouzském Lyonu. Přestože po něm bylo vyhlášeno pátrání, oba spolu povečeřeli, přičemž Yeo-Thomas se vydával za zastávce německé okupace Francie a z vlaku se po zastavení v cílové stanici, dostal bez potíží do bezpečí. Dle slečny Jacksonové se tímto vyprávěním Ian Fleming inspiroval při psaní příběhu o agentu 007, který se nazývá „*From Russia with Love*,“ ve kterém se James Bond rovněž objevuje v jídelním kupé kde je na večeři se svým nepřítelem, aniž by byl sám, až do jisté chvíle, prozrazen (Telegraph, 2012). Další podobnou situací, kterou Yeo-Thomas prožil, vyprávěl o ní a následně se objevila v knižním a filmovém zpracování James Bonda, je způsob mučení, jakým byl Yeo-Thomas mučen Gestapem. Stejným způsobem byl mučen James Bond v příběhu s názvem „*Casino Royale*“. Yeo-Thomas byl podobný i v mnoha dalších ohledech fenomenálnímu James Bondovi, nosil u sebe neustále zbraň, ačkoliv to bylo v případě jeho útvaru zakázáno, užíval převleky, měl znalost bojových umění, byl neustále obklopen ženami a nikdy nebyl ženatý, při plnění svých úkolů využíval veškerých dostupných prostředků a riskantních technik (Telegraph, 2012). Fleming se tedy mohl inspirovat také příběhy Yeo-Thomase a použít je k vytvoření Jamese Bonda.

Další osobou, která mohla vést Iana Fleminga k vytvoření fenoménu Jamese Bonda, mohl být korvetní kapitán královského námořnictva Velké Británie Patrick Dalze-Job. Patrick pracoval pro královské námořnictvo stejně jako Ian Fleming, ale na rozdíl od něj se více aktivně zapojoval do plnění misí v terénu. Svými kolegy byl popisován jako velmi produktivní muž, který při plnění zadaných válečných úkolů šel vždy do každého rizika bez větších rozmyslů. Když byl během druhé světové války vysazen v Norsku, porušil nařízené směrnice, které mu zakazovaly komunikovat s civilisty během plnění bojových úkolů a on tak s pomocí rybářských člunů úspěšně

zachránil obyvatele celé jedné obce, která byla později letecky bombardována. Byl asertivní povahy a flexibilní při plnění zadaných úkolů, stejně tak jako James Bond. Dalze-Job byl podobný James Bondovi také tím, že při plnění misí rád měnil svá jména a uměl jezdit na lyžích pozadu jako fiktivní hrdina (*The Spy Who Loved Me*, 1977). Patrick byl dokonce členem třicáté výsadkové jednotky, kterou založil samotný autor agenta 007, a která operovala po celé Evropě (*The Guardian*, 2003). Patrick tak mohl být taktéž vhodnou inspirací pro Iana Fleminga. Nemalou známkou toho, že byl Dalze-Jobb osobou se zajímavým životním příběhem, je také to, že mu po vydání jeho knihy s názvem „*From Arctic Snow to Dust of Normandy*“ v roce 1991, zaslal sekretář královny Elizabeth II. zprávu, ve které královna vyjadřuje obdiv nad jeho životní kariérou podobnou James Bondovi (*The Guardian*, 2003). Přátelé Danzela-Jobse o Patrickovi říkají, že jim přišel již od vydání první knihy v padesátých letech jako hlavní hrdina Flemingových příběhů, on sám byl v této otázce vždy velmi uzavřený (*The Guardian*, 2003).

5) Proč se stal James Bond populárním?

Celá filmová série James Bonda má do dnešních dní oficiálně 23 dílů, jedná se tak o jednu z nejdéle trvajících filmových sérií s jedním akčním hrdinou na světě. V roce 2012 oslavila již 50let své existence a zdá se, že vše bude po velkém komerčním úspěchu zatím posledního filmu „*Skyfall*,“ pokračovat. Filmová zpracování James Bonda nemají pouze kulturně-zábavný charakter, ale v jednotlivých filmech se odráží také doba, kdy jednotlivé filmy vznikaly, geopolitická situace a s tím spojená propaganda. Film se tak stává, kvůli velkému diváckému zájmu, naprosto ideálním nástrojem na ovlivňování veřejného mínění, který může oslovit poměrně nenásilnou formou, velké procento populace po celém světě. S tím je také spojeno to, že filmy s James Bondem nejenže povětšinou ukazují západní svět jako ideální, ale zároveň zachycováním Bonda při využívání různých výhod moderní západní civilizace, přináší

do zemí, které nejsou tolik prozápadně orientovány, prozápadní tendence. Tento fakt hrál mnohem větší roli převážně v dobách Sovětského svazu a bipolární konfrontace, avšak stále se jedná o výrazný prvek filmů, který jasně ukazuje západní kulturu jako neohrožený precedens dobra a východní kulturu povětšinou jako něco podřadného, nikoliv tak dobrého, neschopného své vlastní kontroly. Tento prvek byl patrný převážně v období studené války, kdy jednotlivá filmová zpracování silně ovlivňovala tehdejší veřejné mínění, zřejmým ideologickým smýšlením hlavních postav. Protivníci Jamese Bonda pocházeli povětšinou z komunistického východu, nebo s ním přímo či nepřímo sympatizovali, kdežto jeho přátelé byli povětšinou prozápadně smýšlející (Watkins, 2012). Divák tak měl před sebou přehledně definováno, že státy východní kultury nejsou tak vyspělé a nemohou se s přátelským a moderním západním světem srovnávat.

V současných zpracováních filmů s James Bondem po konci studené války a převážně pak v posledních zpracováních s novým hercem (Daniel Craig) v roli Jamese Bonda, již není tento prvek tolik patrný a pozornost je věnována jiné problematice, ačkoliv je James Bond stále jednoznačným reprezentantem západní kultury.

a) Z knihy na filmová plátna:

Ian Fleming započal s psaním svých románů až po skončení druhé světové války, kdy přestal pracovat pro námořnictvo. V té době bylo Spojené království, ač jako vítězná mocnost druhé světové války, v poměrně složité situaci. V Británii byl stále užíván lístkový přidělový systém potravin a to až do roku 1954, kdy byl po dlouhých 14 letech zrušen (BBC, 1954). Dále se Británie potýkala s problémy spojenými s postupnou ztrátou svého imperiálního vlivu ve světě a s tím spojenou dekolonizací. Ze světové velmoci první kategorie se tak po válce a po vypuknutí studené války a vlny dekolonizace, stala druhořadá velmoc, která již neměla takový vliv v mezinárodní politice jako před druhou světovou válkou. Británie nebyla schopna udržet svá území pro obrovskou rozlohu svého impéria a nedostatek armády, která by toto území bez větších konfliktů dokázala spolehlivě ubránit a vyhrážování koloniím,

toužících po svobodě, nukleárními zbraněmi, které od padesátých let Spojené království vlastnilo (Childs, 2013), bylo krajně nepřijatelné, vzhledem ke vzniklému napětí mezi dvěma hlavními aktéry USA a SSSR.

Tato situace měla za následek mimo jiné také to, že se v prvních románech s agentem 007 a později také filmových zpracování, objevovaly záporné osoby výhradně z východní části světa, převážně pak ze SSSR a komunistických států. Je zde tedy patrný politický vliv na děj, neboť pokud by v době vzniku prvních románů s James Bondem neprobíhal studenoválečný konflikt, zcela jistě by se v prvních několika dílech objevily záporné postavy z rozmanitějších států světa, ačkoliv hlavní záporná teroristická organizace tzv. SPECTRE v prvních filmových adaptacích nahrazující SSSR a jeho rozvědku SMĚŘŠ z literární předlohy, působí téměř apoliticky a je složena ze zločinců celého světa (JAMESBOND, 2014). James Bond by se tedy nestřetával v prvních Flemingovo knihách právě s agenty KGB a SMĚŘŠ, tajnými agenty z nepřátelského SSSR. Autor sám zasadil všechny děje svých románů do jeho současnosti a nepoužil tak své zážitky z druhé světové války v ději těchto románů přímo, i když zkušenosti ze své bývalé práce a s tím spojenou znalost prostředí tajných služeb a operací, zcela jistě určitým způsobem do děl zakomponoval. Zajímavostí je, že Fleming v knihách podhalil také část Bondova soukromého života, kdežto ve filmových zpracováních o soukromí agenta 007 nevíme téměř nic. Poslední film Skyfall se tuto skutečnost pokusil změnit, ale přesto neodhalil tolik informací o hlavním hrdinovi, jako právě knihy ve kterých se dovídáme i informace o Bondově domově. Bond tak ve filmech působí, oproti literární předloze, mnohem dynamičtějším, svěžejším a tajemnějším dojmem. Dojmem, který jasně reflektuje globální společnost a nutnost neustálého pohybu, ale také ochranu soukromí. Jen fenomén, který je neustále v pohybu a dokáže se adaptovat na aktuální podmínky, je neustále atraktivní, mladý a může přežít generace.

Soukromý život fiktivního agenta 007 byl v některých ohledech podobný tomu, jaký měl sám autor. James Bond například studoval na stejné škole jako Ian Fleming s tím, že byl na rozdíl od Fleminga nedobrovolně vyloučen. Ian své studium ukončil na doporučení kantora jeho matce, ale taktéž za nevhodné chování. Následně přešel do školy Fettes, která se nacházela v Edinburgu. Fleming se v románech také zmínil o rodičích Jamese Bonda, kteří tragicky zahynuli při skalní turistice ve Francii, když bylo James Bondovi jedenáct let (Griswold, 2006: 27-28). Otec Bonda se jmenoval Andrew Bond a byl původem Skot ze starého šlechtického rodu, jeho matkou byla Švýcarka Monique DeLacroix. Po této události převzala roli matky Bondova teta Charmian. Přestože je v literární předloze mnohem více informací o soukromém životě James Bonda, ve všech dvanácti knihách se Fleming ani jednou nezmínil o tom, jak se Bond k svému povolání dostal, pouze je zmíněna událost, při které získal jako řadový agent, statut 007, který mu dovoluje při výkonu svého povolání zabíjet. Tato příhoda byla popsána v knize a také filmu *Casino Royale*, který je jinak zcela odlišný od své literární předlohy. Již na začátku filmu jsou změněny osoby, které James Bond měl zabít pro získání již zmiňovaného statusu (*Casino Royale*, 2006). Některé části příběhu byli tedy vývojem doby a geopolitickými změnami rovněž pozměněny tak, aby odpovídaly více současnosti, vzhledem k tomu, že první díl Jamese Bonda byl napsán již v roce 1952 a jeho filmová adaptace byla natočena až v nedávné minulosti, v roce 2006, kdy formálně SSSR neexistuje a komunismus zcela vymizel. Ian Fleming žil v porovnání s dnešním světem v diametrálně odlišné době, své romány navíc začal psát v čase, kdy byl svět na pokraji jaderného konfliktu a nikdo si nemohl být jistý budoucím světovým vývojem. Filmy s agentem 007 se staly v průběhu studené války jedněmi z nejuspěšnějších na světě, ale stejně jako se rozmanitě vyvíjely mezinárodní vztahy, vyvíjely se také filmy s Jamesem Bondem a postava samotná.

6) Fenomén Jamese Bonda od 60.let 20.století. do současnosti.

a) 60.léta ve světě:

Období šedesátých let bylo z pohledu světové geopolitiky velmi neklidné a nepředvídatelné. V průběhu této dekády došlo k velkému množství významných událostí, které měli větší dopad na budoucí geopolitický vývoj, než v jiných desetiletích. V roce 1961 byla postavena Berlínská zeď, která byla zbourána až v roce 1989 a byla symbolem studené války. Zeď, která rozdělovala sovětský a západní sektor byla mnohokrát také terčem různých politických událostí, z nichž nejznámější je ta z roku 1963 kdy blízko této zdi pronesl svou řeč americký prezident J.F.Kennedy a ukončil ji světoznámou větou „Ich bin ein Berliner!“, kterou se ztotožnil s Berlíňany, jejichž město bylo rozděleno sověty pomocí berlínské zdi od roku 1961 do roku 1989 (History,2014). V roce 1962 také došlo k Sino-Indickému konfliktu na hranicích Indie a Číny, který rozpoutal diskuze o hraničních regionech. V roce 1964 udělala Čína první jaderný test a roku 1966 započala s kulturní revolucí (Endmemo, 2014a). Za nejdůležitější politickou událost šedesátých let 20. století lze ovšem označit Kubánskou raketovou krizi v roce 1962, která se mohla stát příčinou rozpoutání třetí světové války. Krize gradovala tím, že bylo na Kubu, Sovětským svazem, převezeno několik jaderných raket, které bezprostředně ohrožovaly USA, a významně zvýšily napětí mezi Východem a Západem. Nukleární zbraně byly z Kuby exportovány po intenzivním vyjednávání amerického prezidenta J.F.Kennedyho se sovětským vůdcem Nikita Khrushchevem, výměnou za stažení amerických jaderných zbraní z Turecka

(JFKlibrary, 2014). Dalším velkým milníkem šedesátých let byla Šestidenní válka v roce 1967, která probíhala mezi Izraelem a Egyptem, Sýrií, Jordánskem, Irákem dále podporovanými několika dalšími arabskými státy. V této Šestidenní válce utrpěly arabské státy drtivou porážku a Izrael se tak rozšířil o nová území, jako byly Golanské výšiny, Pásmo Gazy, Sinajský poloostrov a Západní břeh Jordánu. Tento konflikt, ačkoliv se udál v roce 1967, je stále předmětem různých politických diskuzí a problémů vznikajících na Blízkém východě a to převážně, kvůli Palestinské otázce a sporu o Izraelem získaná území (Israel Affairs, 2000: 90-94). V roce 1968 došlo k invazi armád SSSR a Varšavské smlouvy do Československa, která poznamenala budoucí vývoj této země na dlouhá desetiletí. Kvůli této události došlo k zastavení všech procesů tzv. Pražského Jara, které se snažilo o budování socialismu, který by mnohem více liberalizoval dosavadní politiku KSČ. Započaly reformy, které snížily míru cenzury, plánovaly federalizaci státu na dva rovnoprávné subjekty či měli přeorientovat ekonomiku z podpory výhradně těžkého průmyslu, do jiných odvětví a do vedení strany KSČ se dostal více demokraticky smýšlející A. Dubček, který přišel s myšlenkou tzv. socialismu s lidskou tvář. Všechny tyto reformní snahy byly invazí SSSR a vojsk Varšavské smlouvy přerušeny a započal proces tzv. normalizace (Cashman ,2008: 1645-1655).

Šedesátá léta přinesla rozsáhlé změny také ve vývoji technologií, které se vyvíjely mnohem rychleji, než v předešlých poválečných letech. Bylo tomu tak převážně z důvodu velkolepého financování nově vzniklého kosmického průmyslu, který měl nedozírný přínos kromě armádní i pro civilní sektor. Toto období bylo ve znamení kosmických závodů a snaze přistát na Zemi nejbližším kosmickém tělese, na Měsíci. Nejpokrokovějším programem té doby byl americký program Apollo, který během svého vývoje přinesl mnoho nových technologií, včetně např. miniaturních mikrofónů a prohloubil spolupráci mezi jednotlivými vědeckými a institucionálními odvětvími USA. Program Apollo a s ním spojený kosmický průmysl vytvořil jen v oblasti Los Angeles několik stovek tisíc pracovních míst a urychlil tak vývoj nových technologií. Samotné přistání na Měsíci proběhlo 20. července 1969 při misi Apollo 11

s posádkou přistávacího modulu Neil Amstrong a Buzz Aldrin. Neil Amstrong při vstoupení na povrch Měsíce pronesl památnou větu „*That's one small step for (a) man – one giant leap for mankind.*“ (Turcat, 2008: 66-70).

b) 60. léta ve Velké Británii:

Šedesátá léta ve Velké Británii, byla z pohledu budoucího vývoje, jednou z nejvýznamnějších ér Spojeného království ve 20. století. Bylo to období, které přineslo mnoho radikálních změn, které naprosto převrátily britskou společnost. Jednalo se převážně o generaci, která nebyla, poznamenána světovými konflikty, myslela více otevřeně a stavěla se tak proti starým hodnotám. Mladá generace a její myšlenky přinesly změny také v politice Velké Británie, která se více liberalizovala. Byl zrušen trest smrti za vraždu, budovány dálniční sítě, sociální reformy, reforma školství, povolení potratů a užívání antikoncepce u vdaných žen, nebo byl také vytvořen zákon o rasových vztazích, který se stal pilířem pro právní boj s diskriminací, která se do té doby nedala trestat dle zákona. Mezi největší změny v průběhu 60. let ve vnitřním uspořádání Velké Británie patřily, ale reformy školství, které výrazným způsobem modernizovaly tehdejší britský vyšší školní systém. Bylo vytvořeno více míst pro vysokoškoláky, zaveden nový grantový fond a tím tak podíl meritokracie na vysokých školách klesl (Information-Britain, 2011). Ve Velké Británii, jakožto v třetí zemi, která vyvinula jadernou bombu, začala v 60. letech 20. století dle Kirka Willise vznikat tzv. nukleární kultura, kterou autor sám definuje jako „Znalosti a myšlení s určitými aspekty aplikované jaderné fyziky“ (Laucht, 2013: 359). Širší definice britské jaderné kultury je dle Christopha Lauchta taková, že se jedná o celek vytvořený ze všech poznatků a zkušeností z vojenského a civilního jaderného výzkumu a to ze všech jeho úrovní, tedy z teoretické i aplikované části (Laucht; Ch, 2013:359). Jaderná kultura tak zasáhla všechny aspekty britské společnosti, politiky, kultury a ovlivnila vnímání rasy, společenské třídy či pohlaví (Laucht, Ch;2013:359). Jaderná kultura měla kvůli nepředvídatelnému budoucímu vývoji v šedesátých letech, velmi nestálý

pohled na vývoj událostí a dobu po druhé světové válce, ačkoliv tento směr determinovala ve Velké Británii, téměř sama.

c) James Bond v 60. letech:

Tento problém se týká také postavy agenta 007, jehož nitro má Janusovský charakter¹, jednou částí se přiklání ke starým předválečným tradicím a druhou, která vyznává hodnoty jako je profesionalita a meritokracie (Laucht, Ch;2013:359). James Bond tedy reflektoval jadernou kulturu a ona se odrážela určitým způsobem v něm. Také proto se v prvních filmech s Bondem objevovaly ve větší míře narážky na problémy, které úzce souvisely se studenou válkou, vyrovnávání se ztrátou britské pozice privilegované světové velmoci, koloniálního impéria a rozpolceností britské společnosti. Je nutné podotknout, že k tomu došlo také proto, že se v této době stávala ve Velké Británii a nejen v ni, středem kulturního světa kinematografie a televizní vysílání více, než kdy předtím. James Bond byl tedy v šedesátých letech ovlivněn nejen kulturní změnou ve společnosti, trendy, módou, přístupem k ženám a všeobecně životnímu stylu, ale také propagandou Velké Británie, která se v knihách a filmech s James Bondem snažila občas až mystifikovat diváka o politické a vědeckotechnologické situaci Velké Británie.

Například ve Flemingově knize *Moonraker*, Fleming uměle udává technologickou vyspělost USA a Velké Británie na stejnou úroveň, i když Velká Británie nedisponovala raketovými systémy srovnatelnými se Spojenými státy, které nejenže byly technologicky mnohem vyspělejší, ale také měli rozvinutý vesmírný program a v roce 1969 přistáli na Měsíci. Britská vláda se rozhodla nakoupit mezikontinentální raketové systémy Polaris, protože na vývoj svých vlastních neměla potřebné finance. Tato skutečnost tak ukazuje, kromě výjimečných vztahů Velké Británie a USA také určitou britskou závislost na amerických technologiích, které

Velké Británii následně měly zvýšit vliv na poli mezinárodního dění. Získáním amerických technologií se snažila Velká Británie získat respekt Severoatlantické aliance a převážně pak SSSR, který ji nepovažoval za rovnocenného soupeře (Laucht, Ch;2013:361). Tím se vylučují filmy podávané informace, která se snažily diváka přesvědčit o technologické srovnatelnosti Velké Británie a USA.

Dále se vyskytlo překrucování skutečné politické a vědecko-technologické situace Velké Británie prostřednictvím James Bonda ve filmových adaptacích Flemingových knižních titulů „Thunderball“ a „You Only Live Twice“ kdy se v prvně jmenovaném filmu podaří při cvičném letu NATO, teroristické organizaci SPECTRE, unést jeden z bombardérů třídy V- Vulkán, v knižní verzi románu pak blíže nespecifikovaný modernější smyšlený typ „Vindicator“. Společně s bombardérem si ji podaří ukrást také dvě atomové bomby, kterými chce organizace zničit blíže neurčené hlavní město ve světě (Laucht, Ch;2013: 362), pokud nedostane do týdne výkupné 100 milionů liber v diamantech (Thunderball, 1965).

V tomto filmu je výrazná propagace Velké Británie v tom, že jsou bombardéry Vulcan prezentovány jako nejmodernější stroje, ačkoliv byly v provozu již od roku 1958 a nepatřili tak mezi nejmodernější stroje té doby.

V druhém jmenovaném filmu „You Only Live Twice“ je Spojené království v určitých scénách opět vyobrazeno jako silově rovnocenná velmoc (Laucht, Christoph:363). Velká Británie v tomto filmu jedná naprosto se stejnou razancí jako oba hlavní aktéři bipolárního konfliktu USA a SSSR.

d) 70. léta ve světě:

Sedmdesátá léta byla ve světě taktéž ve znamení větších změn, ale více geopolitického směru. Spojené státy ukončili v roce 1971 obchodní embargo proti Číně a americký prezident Nixon ji rok poté navštívil. V tomto roce také došlo

k atentátům při letních olympijských hrách v Mnichově, kde bylo zabito 11 izraelských atletů. V roce 1973 začala také tzv. Jomkipurská válka, kdy Egypt společně se Sýrií napadl Izrael, ale Izrael s podporou USA zvítězil. Společenství OPEC se tak rozhodlo, kvůli prohrané válce, přinutit západní mocnosti k omezení podpory Izraele tím, že se dohodlo na zvýšení cen ropy, které dosáhly svého historického maxima (Novotný, 2011). V sedmdesátých letech také skončila válka ve Vietnamu, když se američtí vojáci stáhli z této země (Endmemo, 2014b). V roce 1976 proběhla také jedna z nejúspěšnějších protiteroristických operací, když teroristé z německé teroristické organizace RZ ve spolupráci s palestinskou teroristickou organizací PFLP, unesli let číslo 139 společnosti Air France a požadovali propuštění teroristů z různých částí světa, izraelská komanda únosce vypátrala v africkém státě Uganda i s rukojmími a při speciální operaci s nasazením 4 transportních letadel *Herkules*, je osvobodila. Celá operace se obešla, až na velitele jednotky, bez vlastních ztrát na životech (Zieve, 2012). V roce 1978 Američané podepsali s Panamou smlouvu o neutralitě Panamského průplavu, ale plnou kontrolu nad průplavem jí přislíbili až v roce 2000. V téže roce byla podepsána mírová dohoda mezi Izraelem a Egyptem v Camp Davidu. Muslimské revoluční jednotky v roce 1979 vyhnali iránského Šáha, převzaly moc v Íránu a zaútočili na americkou ambasádu. Ve stejném roce Čínské jednotky podnikly invazi do Vietnamu a jednotky SSSR započaly válečné tažení do Afghánistánu. V polovině sedmdesátých let také India otestovala svou první atomovou bombu, přesně 10 let po Číně (Endmemo, 2014b). Období sedmdesátých let tak bylo plné velkých politických milníků, které měli jistý dopad na společnost a kulturu té doby.

e) 70. léta ve Velké Británii:

Spojené království v sedmdesátých letech 20. století bylo stejně jako celý svět ovlivněno více politickými změnami, než těmi kulturními jako v letech šedesátých. Jednalo se o desetiletí, ve kterém postihl Velkou Británii podobně jako i mnohé další země tzv. ropný šok. Ekonomika byla v propadu, míra inflace se zvyšovala a dosáhla

svého vrcholu s 26,9% v roce 1975. Velká Británie se tak snažila v období sedmdesátých let bojovat proti recesi a vysoké inflaci všemi dostupnými prostředky, jako bylo hledání nových surovinových nalezišť, převážně pak ropných v Severním moři apod. Cílem bylo navrátit zemi k ekonomické prosperitě (Information-Britain, 2014).

Kvůli špatné ekonomické situaci země byl na britskou společnost vyvíjen nátlak, aby všichni občané Velké Británie přistoupili k úsporným opatřením. Úsporná opatření se týkala např. hygienických návyků, kde se prosazovalo, aby byla jedna koupel popořádě sdílela celou rodinou, toalety, aby se používaly se zhasnutými světly, limit pro maximální rychlost byl nově stanoven ze 70 mil za hodinu na 50, kvůli úspoře britských zásob benzínu a televizní vysílání končilo denně v 22:30. Čerpací stanice byly určitou dobu dokonce pro veřejnost uzavřeny (Information-Britain, 2014). V sedmdesátých letech došlo také k vážnému pochybení bezpečnostních složek Velké Británie, když v lednu roku 1972 bylo zastřeleno 13 neozbrojených protestujících při nepovoleném protestním pochodu (BBC, 2014). Jednalo se o akt, kterému předcházely dlouhodobé nepokoje v Severním Irsku, které se snažila britská vláda řešit pomocí vyslaných vojenských jednotek, které se stávaly často terčem násilných útoků irských polo-teroristických a teroristických organizací jakou byla např. IRA. Občanské nepokoje se netýkaly pouze Severního Irsku, ale celého Spojeného království. Často se konaly demonstrace a stávky v průmyslových podnicích, které nedokázaly kontrolovat ani samotné odbory. Vláda kvůli sílícím nepokojům povolala do stavu pohotovosti také armádu (Information-Britain, 2014a). V sedmdesátých letech se stává Velká Británie také členem Evropské unie, když v roce 1973 společně s Nizozemskem, Irskem a Norskem vstupuje, po sérii odmítání Velké Británie v šedesátých letech francouzským prezidentem de Gaule, kvůli příliš vřelým vztahům s USA a orientací zahraniční politiky na státy Commonwealth (Information-Britain, 2007). S přistoupením do Evropské unie souvisí také to, že Velká Británie postupně od padesátých let ztrácela své kolonie a jen v roce 1970 se od ní postupně osamostatnilo souostroví Tonga a Fiji (Endmemo, 2014b). V roce 1975 se stává lídrem konzervativců

Margaret Thatcherová a v roce 1979 první ženou v úřadu ministerského předsedy. Jako ministryně vyvedla Velkou Británii s dlouhotrvající ekonomické krize a ukončila sociální nepokoje. Roku 1976 Velká Británie uvedla do provozu Concorde, první nadzvukový letoun využívaný v hromadné civilní dopravě, který znamenal revoluci pro letecký průmysl (Information-Britain, 2014a). Sedmdesátá léta tak přinesla opět mnoho změn do života obavatel Velké Británie a tyto změny, převážně pak počáteční ekonomická nestabilita v 70. letech, se projeví na společnosti a jejím vnímání okolního světa, stejně tak jako vstup do Evropské unie.

f) James Bond v 70. letech:

James Bond v sedmdesátých letech byl daleko více vzdálen novelám Iana Fleminga, ze kterých si bral jen určité části příběhu a názvy. V původně zcela detektivních příbězích se v průběhu sedmdesátých let objevili prvky groteskního humoru, bojového umění, sci-fi a parodie (Anderson, 2011). Jak bylo již jednou zmíněno, právě na filmových zpracováních, byl patrný vliv doby, která udávala směr vývoje postavy Jamese Bonda a celého fenoménu. Stejně důležitým aspektem pro evoluci James Bonda jakou byla doba natáčení filmů, bylo také to, kdo herecky ztvárnil agenta 007. Prvním hercem, který představoval Jamese Bonda, byl skotský herec Sean Connery. Connery se naposledy objevil v roli Jamese Bonda po jednodílné pauze v roce 1971 ve filmu „Diamonds Are Forever“ a tím tak ukončil éru let šedesátých, kterou determinovaly zcela jiné okolnosti a generace, než tomu bylo v období let sedmdesátých. Změny fenoménu James Bonda byly také v přístupu k ženské sexualitě, která se jevila již od tohoto dílu po celé desetiletí méně liberální. Změny se dotkly samotného vnímání žen James Bondem, který se k ženám nyní stavěl mnohem více jako k prostředkům, které mu pomáhají splnit zadaný úkol, než jako k výjimečným bytostem. V sedmdesátých letech došlo také k jisté charakterové změně agenta 007, jehož chování se s druhým filmem agenta 007 v sedmdesátých letech „Live and Let Die,“ změnilo z bezohledného a drzého James Bonda na arogantní a více komické (Anderson, 2011). K této změně nedošlo pouze prostřednictvím změny

herců hrajících roli James Bonda, ale spíše díky změně celkového kulturního diskursu, který nebyl tolik uvolněný jako v šedesátých letech. V sedmdesátých letech se stal James Bond pravým pop kulturním fenoménem. Tajného agenta paradoxně poznala většina populace a také ve filmech byl svými protivníky již dobře rozeznáván (Anderson, 2011). Fenomén agenta 007 byl v sedmdesátých letech zvláštní také tím, že se ve filmech začaly objevovat postavy s určitými fyziologickými zvláštnostmi, kterými se výrazně odlišovaly od hlavních záporných postav (Anderson, 2011). Jedním z nejvýraznějších sekundárních protivníků James Bonda byla, dle názorů odborného publika, postava Čelisti. Jednalo se o muže s ocelovým chrupem, která se objevila ve filmech „The Spy Who Loved Me“ (The Spy Who Loved Me, 1977) a „Moonraker“ (Moonraker, 1979).

Ve filmech „The Spy Who Loved Me“ z roku 1977 a „For Your Eyes Only,“ který byl natočen v roce 1981, byly v centru děje atomové ponorky britského námořnictva s instalovanými nukleárními hlavicemi na nosičích Polaris, které měly diváky utvrdit v Britském velmocenském statusu (Redford, Duncan, 2009: 189). James Bond byl tak plný metafor a náznačků, které mohly divákům zkreslovat skutečnost a Velkou Británii stavět ve studenoválečném konfliktu znovu na stejnou úroveň jakou měli Spojené státy a Sovětský svaz.

Tato iluze byla navozena také ve filmové adaptaci knihy Iana Fleminga s názvem „The Spy Who Loved Me“, kde se hlavní protivník Jamese Bonda, pan Stromberg, snaží ukrást ponorky USA, SSSR a Velké Británie, aby rozpoutal světový konflikt vzájemným nukleárním útokem těchto států mezi sebou. Je zde názorně ukázáno, že Stromberg započítává Spojené království mezi rovnocenné hráče světového dění, i když v roce 1977 Velká Británie již tímto hráčem dlouhou dobu, nebyla (Laucht, Christoph; 2013: 362).

g) 80. letá ve světě:

Osmdesátá léta ve světě byla obdobím převážně tzv. digitální revoluce, která způsobila obrovské změny na poli mezinárodního trhu a komunikace. Počítače se začaly ve větší míře objevovat také na poli průmyslu, kde našli uplatnění převážně u automatických linek. V této dekádě v roce 1984 byl vyroben také první skutečně osobní počítač Macintosh (Apple, 2014). Ve světě se událo několik zajímavých geopolitických a kulturních událostí jakými bylo např. založení světoznámé zpravodajské stanice CNN v roce 1980 Tedem Turnerem, pokus o vraždu Papeže v roce 1981, který rozvířil debaty o náboženství ve světě. Dále v tomtéž roce došlo k nevydařenému atentátu na amerického prezidenta Ronalda Reagana, v čele nejvyššího soudu USA stanula poprvé žena, poprvé bylo diagnostikováno onemocnění AIDS, legendární zpěvák Michael Jackson vydal jedno z nejúspěšnějších alb na světě „Thriller,“ V roce 1983 Reagan představil obranný program Star Wars, SSSR sestřelilo Korejské dopravní letadlo, v Indickém městě Bhopal došlo k největšímu industriálnímu neštěstí novodobých dějin s nejméně 3000 obětí (Rosenberg, 2014a). Roku 1985 se objevil i první globální ekologický problém spojený s předešlým industriálním boomem, ozonová díra nad Antarktidou, která vedla k vytvoření tzv. Montrealského Protokolu v roce 1987 (Antarctica, 2014). V SSSR byly představeny programy *Glasnost* a *Perestrojka* sovětským vůdcem Michailem Gorbačovem a byl nalezen vrak Titanicu. V roce 1986 došlo ke dvěma technologicky tragickým událostem, když vybuchl při startu raketoplán Challenger a došlo k havárii Černobylské atomové elektrárny. V roce 1986 také SSSR vypustili na oběžnou dráhu Země svou první kosmickou stanici nazývajícím se *Mir* (Rosenberg, 2014a). Američané také podnikli s 66 bojovými letouny odvetné nálety na Libyi, jejíž vláda financovala teroristické organizace celého světa. Americký prezident R. Reagan tuto akci označil jako akt sebeobranu dle článku 51 ústavy USA (BBC, 1986). Následující rok bylo poprvé použito analýzy DNA při vyšetřování, na New Yorkské burze došlo v tzv. „Černé pondělí,“ k obrovskému propadu akcií (Rosenberg, 2014a). V roce 1988 došlo

k teroristickému útoku na let číslo 103 společnosti Pan Am, dle posledních důkazů způsobeným iránsko-palestinskými teroristy (Walters, 2014). Shodou náhod bylo tentýž rok sestřeleno iránské dopravní letadlo Spojenými státy. Poslední rok osmdesátých let byl ve znamení revolučních změn. V Berlíně došlo k pádu Berlínské zdi (Rosenberg, 2014a) a v České republice k sametové revoluci, která ukončila vládu komunistů (Hartmann, 2008).

h) 80. léta ve Velké Británii:

Velká Británie v osmdesátých letech byla převážně ve znamení ekonomických změn. V čele premiérského úřadu byla Margaret Thatcherová, která byla ve funkci od roku 1979 do roku 1990. Funkční období Margaret Thatcherové se začalo označovat slovem Thatcherismus, vzhledem ke specifickému politickému nasazení Thatcherové, která měla svůj protiklad v USA, kde vládl prezident Reagan a pro jeho vládu byl vytvořen název Reaganismus, který taktéž poukazoval na nekompromisní politiku zaměřenou na budování ekonomiky a bezpečnosti státu jako v případě Thatcherové. Thatcherové zajistila její striktní politika během studené války přezdívku Iron Lady (Information-Britain, 2014b). Svůj nekompromisní přístup a odhodlání ukázala také při Britsko-Argentinském sporu o Falklandské ostrovy, když navrhla druhý den po Argentinské invazi vyslat na Falklandy armádní flotilu, která by ostrovy získala zpět. Této operaci se zúčastnilo přes sto válečných plavidel Velké Británie s elitními pěchotními jednotkami včetně čtyř jaderných ponorek a Thatcherová byla po této úspěšné operaci znovuzvolena ministerskou předsedkyní Velké Británie (CT24, 2007). Společnost Spojeného království byla zmítána třídním bojem, docházelo ke stávkám horníků, které byly tvrdě potlačovány. Po celá osmdesátá léta byla u moci konzervativní strana, která prostřednictvím privatizování státních podniků jakými byly např. britský telekom, ocelárny, či železnice a další podniky, bojovala s vysokou inflací, která Velkou Británii postihla již v sedmdesátých letech, ale nedařilo se jí plně, až do poloviny let osmdesátých, překonat (Information-Britain, 2014b). Británie však přes svůj ztracený velmocenský vliv a zaniklé impérium stále disponovala značnou

silou, kterou prokázala právě ve válce o Falklandy, ačkoliv nebyla natolik technologicky vybavená jako např. USA. Všechny tyto události tak měli podstatný vliv na vývoj kultury Velké Británie, která reflektovala stejně jako v minulosti, aktuální geopolitický vývoj země a světa.

i) James Bond v 80. letech:

James Bond v osmdesátých letech prošel, stejně tak jako v dekadě předtím, mnohými změnami, kterými se fenomén Jamese Bonda opět více přiblížil tehdejší generaci, kultuře a politickému světovému dění. Prvním filmem v tomto desetiletí byl přitom snímek, který již nebyl natočen dle knižní předlohy Iana Fleminga, ale byl vyprodukován zcela jen dle fantazie scénaristů (MI6-Hq,2011). Tímto filmem byl „For Your Eyes Only“ z roku 1981, kde je popisován britsko-sovětský závod po kontrolním počítači mezikontinentálních raket Polaris, „ATAC“, který je v závěru upuštěn do moře a sovětský generál Gogol tento moment komentuje slovy, že se jedná o názorný příklad politiky deténty (Laucht, Christoph;2013: 362). V osmdesátých letech byl ve filmech s James Bondem velmi patrný posun v řešení bipolárního soupeření. Ve filmech již nevystupovali sověti vždy jako záporné postavy např. ve srovnání s produkcí v šedesátých letech a filmem „You Only Live Twice,“ (1967) kde jsou USA téměř v jaderné válce se SSSR a filmy natočenými v letech osmdesátých jako byly „Octopussy“(1983) a „A View to a Kill“(1985) kde se objevují také kladné postavy ze SSSR a KGB má obavy, že její bývalý agent bude chtít zničit v rámci svého plánu na ovládnutí trhu s elektronikou, technologická centra v USA jako bylo (a stále je) Silicon Valley, které bylo již tehdy důležité i pro SSSR. Přičemž prvotní známka zlepšování vztahů východu se západem byla již na počátku osmdesátých let ve filmu „Moonraker“ (Black, 2002: 110).

Fenomén Jamese Bonda se tak začal vyvíjet určitým odlišným směrem, než v desetiletích předtím. Do značné míry za tento posun mohla právě odlišná geopolitická situace, digitální revoluce, která přinesla mnoho nových technologií i do

běžného života a kultura osmdesátých let, kterou definovaly odlišné atributy ve srovnání s předešlou dekádou. Je tedy zřejmé, že na vývoj fenoménu v osmdesátých letech měla vliv právě ona, ačkoliv podstatnou roli zde sehrála také politika, podobně jako na počátku stvoření fenoménu agenta 007.

j) Svět v 90. letech:

Devadesátá léta byla obdobím ve světě velmi revolučním převážně z důvodu rozpadu SSSR v roce 1991 a následném ukončení bipolární konfrontace v roce 1992, která trvala přibližně od roku 1947-48 (Roberts, 2011: 1481). Roku 1991 se přistoupilo v Jižní Africe k ukončení politiky Apartheidu. V tomtéž roce byla také provedena operace Pouštní bouře. V roce 1993 rostl významným tempem počet uživatelů internetu (Rosenberg, 2014b) a stal se první teroristický útok na Světové Obchodní Centrum v New Yorku, při kterém zemřelo šest lidí a několik stovek dalších bylo zraněno. Tento čin byl vykonán islámskou fundamentalistickou organizací napojenou na Al Kajdu (FBI, 2008). V roce 1994 byl do čela Jižní Afriky zvolen prezident Nelson Mandela a v africkém státě Rwanda proběhla genocida, která znamenala nejhorší genocidu v novodobých dějinách lidstva, zemřelo při ní dle odhadů kolem jednoho milionu lidí (Abimbola, Dominic, 2013: 51-52). Teroristické útoky se objevily v roce 1995 také v Asii, kde v jedovatý plyn Sarin zabíjel v Tokijském metru (Rosenberg, 2014b) a v tom samém roce byl spáchán teroristický útok jednotlivcem v americkém státě Oklahoma, při útoku zemřelo 168 lidí a pachatel byl brzy po útoku zadržen a potrestán (FBI, 2014). Roku 1997 byl uskutečněn významný pokrok v lékařství, když byla naklonována ovce, dále průzkumné vozidlo Pathfinder začalo s průzkumem Marsu. V roce 1998 Pákistán s Indií provedl testy nukleárních zbraní, které hlavně v případě Pákistánu zneklidnili sousední státy. Roku 1999 zaútočila Severoatlantická aliance na Srbsko a Panamě byl navrácen do plného vlastnictví Panamský průplav (Rosenberg, 2014b).

k) Velká Británie v 90. letech:

Velká Británie v devadesátých letech byla opět definována převážně politikou a to sice politikou, která v historii Velké Británie devadesátých let hrála podstatnou roli, převážně pak v její druhé polovině, kdy byla zvolena po dlouhé době nová Labouristická strana v čele s ministerským předsedou Tony Blairem, který se stal symbolem Velké Británie pro toto období. Ten pokračoval v politice, kterou začala již

Margaret Thatcherová a to sice politice silného předsednického mandátu. Blair paradoxně navázal na politiku Thatcherové i v jiných politických odvětvích jakou byl například nadstandardní vztah se Spojenými státy, který potvrdil rozhodnou politikou při otázkách týkajících se vstupu Velké Británie do války po boku USA. V modelu řízení státu se ale i nadále nová Labouristická strana od té Konzervativní odlišovala. Společnou částí byl pouze Thatcherismus, který zahrnoval kromě výše zmíněného také kontrolu nad inflací, přenechání větší volnosti trhu, ale s minimální garantovanou mzdou a sociálními jistotami dle Maastrichtské dohody z roku 1991. Dle dobových komentářů byla na první pohled nová Labouristická strana v druhé polovině devadesátých let po stránce své ekonomické vize politiky, stejná jako strana Konzervativní (Kavanagh, 2011). Tento fakt naznačoval, že si Velká Británie a převážně pak politická kultura začala všimnout všeobecných globalizačních trendů, na které reagovala flexibilnější a v určitých bodech zcela unitární politikou.

Velká Británie zaznamenala v devadesátých letech také důležitý infrastrukturální pokrok, když byl v roce 1994 zprovozněn Eurotunel spojující Británii s Francií. V roce 1996 se ve Spojeném království objevila poprvé nemoc šílených krav a došlo k dvěma rozvodům v královské rodině. Roku 1997 Velká Británie přišla o jeden z posledních zbytků svého dřívějšího impéria, když se Hong Kong připojil zpět k Číně. V tom samém roce také tragicky zahynula princezna Diana a roku 1999 byla zavedena nová evropská měna Euro, kterou Velká Británie dosud nepřijala (Rosenberg, 2014b). Kultura Velké Británie byla přesto zasažena globalizačními trendy, ale zároveň vytvářela stále ty své např. knihy s Harry Potterem, *Take That*, *Symply Red* aj. (Deacon, 2012).

I) James Bond v 90. letech:

Po skončení studené války se obrátil celkový diskurs ve filmech s James Bondem a agent 007 prodělal řadu změn. Tou nejvýznamnější změnou byl pak převážně fakt, že se v roce 1991 rozpadl Sovětský svaz, a tak se pozornost režisérů obrátila při výběru lokalit a protivníků James Bonda jiným směrem.

V prvním filmu s James Bondem po skončení studené války a rozpadu SSSR měl James Bond za protivníky sice ještě stále členy Ruské federace, ale to jen díky tomu, že se děj na začátku filmu retrospektivně vrátil do minulosti, kde je agent 007 na misi

společně se svým přítelem a kolegou agentem 006. Po předložení divákovi všech důležitých informací pro pokračování příběhu se děj přesouvá do tehdejší přítomnosti roku 1995 (*GoldenEye*, 1995). James Bond je v těchto dílech již mnohem dynamičtější osobou, která se na rozdíl od prvních dílů s James Bondem vzdala zlovyku kouření cigaret, nadměrné konzumace alkoholu a nevybraného chování k ženám (Black, 2003: 112).

Filmy s James Bondem a postava samotného Jamese Bonda se změnila z vytrvalého bojovníka proti komunismu v bojovníka, který se soustředí na boj proti všeobecnému terorismu. Po skončení studené války, výhradně mimo bývalý Sovětský svaz a lidi s ním spojenými. Ve filmech také došlo k jistému druhu zhodlednění rovnoprávnosti žen, když se poprvé v historii fenoménu James Bonda objevila herečka Judi Dench jako nadřízená James Bonda *M* a ženy se celkově začaly chovat více asertivně (Dodds, 2012: 53-54).

Roli Jamese Bonda v této nové post-bipolární éře ztvárnil irský herec Pierce Brosnan a to v roce 1995 při premiéře filmu „*GoldenEye*“. Brosnan ztvárnil roli agenta 007 dále ve filmech: „*Tomorrow Never Dies*, *The World Is Not Enough*“ a „*Die Another Day*“. V těchto filmech již nebyl patrný onen bipolární konflikt, který do jisté míry určoval děj filmů s James Bondem od roku 1962 do roku 1989 a posledního studenoválečného filmu „*License To Kill*,“ ve kterém již ale není, vlivem událostí konce desetiletí, vliv studené války patrný (Black, 2003: 110).

7) Svět po roce 2000:

Po roce 2000 se stal také nespočet geopolitických událostí, které ovlivnily další vývoj. Jednou z nejtragičtějších, která následně ovlivnila další geopolitický vývoj světa, byly teroristické útoky z 11. září 2001 na World Trade Centre v New Yorku a Pentagon ve Washingtonu D. C. Tento teroristický čin měl za následek začátek dlouhé protiteroristické kampaně, která v roce 2001 vyústila v invazi do Afghánistánu. Roku 2002 dvanáct států evropského společenství přijímá za svou měnu Euro a je ustanoven Mezinárodní soudní dvůr. V roce 2003 se poprvé objevila zákeřná látka

SARS a byla podniknuta invaze do Iráku navzdory masivním protestům po celém světě. Začátkem roku 2004 došlo k teroristickému činu na vlakovém nádraží v Madridu a u Asijského kontinentu došlo k masivnímu zemětřesení s následnou vlnou tsunami, která zabila více než 300 tisíc lidí. Roku 2005 byl zvolen nový papež Benedikt XVI. a New Orleans v USA zasáhl hurikán Katharina, který si vyžádal 2000 obětí. Následující rok byla ze seznamu planet sluneční soustavy vyřazena planetka Pluto a je vykonána poprava Saddáma Husseina. V roce 2007 byl představen revoluční telefon společnosti Apple, iPhone. Roku 2008 je zvolen Barack Obama jako první Američan tmavé pleti, do úřadu amerického prezidenta (Barnicoat, 2009). V roce 2009 zemřel král popové hudby Michael Jackson a Izrael podnikl invazi do pásma Gazy. V roce 2010 začíná Řecká ekonomická krize a polský prezident umírá spolu s celou vládou při leteckém neštěstí v Rusku. Roku 2011 byla generalitou armády USA oficiálně ukončena mise v Iráku a koncem roku je zabit nejhledanější zločinec posledních desetiletí, Osama bin Laden. V roce 2012 dochází k ukončení bojů mezi Izraelem a Gazou. Následující rok dochází k Bostonským teroristickým útokům a umírá jeden z největších bojovníků za svobodu Nelson Mandela (Endmemo, 2014c).

Svět po roce 2000 až do dnešních dnů prodělal mnoho velkých změn, které nemají v předešlé historii lidstva obdoby. Došlo k obrovskému technologickému pokroku, který prodělala veškerá odvětví průmyslu, dále lidstvo uskutečnilo významné pokroky v lékařské vědě, kdy některé operace jsou realizovány již roboty a tělo je zkoumáno na úrovni nano částic a uvažuje se o rozšíření pěstování orgánu, které by se tak nemusely brát od dárců (Gray, 2013). Kapesní elektronika, která byla v minulosti velkých rozměrů, je nyní několikanásobně menší, dostupnější a velmi rozšířená mezi běžnými lidmi. Některé nové technologie je také možné implementovat do lidského těla (Monks, 2014).

8) Velká Británie po roce 2000:

Stejně jako celý svět, prodělala Velká Británie také mnoho významných změn, které ji posunuly do nového tisíciletí. Po teroristických útocích v roce 2001 v USA byl znovuzvolenou vládou Tonyho Blaira v roce 2005, přijat nový protiteroristický plán, který reagoval na teroristické útoky v londýnském metru z téhož roku. Jednalo se o soupis dvanácti bodů, které měli mnohonásobně ztížit podmínky pro případné teroristy či terorismu předcházet úplně (Prince, 2010). V roce 2005 se Princ Charles oženil s Camilla Parker Bowlesovou a byl přijet zákon, který dával stejná práva

homosexuálním párům jako heterosexuálním. Následující rok je Velká Británie vyhodnocena jako západní demokracie s nejhroší ochranou osobních údajů jednotlivce. Roku 2007 vstupuje v platnost zákon zakazující kouření a roku 2009 se stává Carol Ann Duffy první ženou s vyznamenáním Poet Laureat v historii udílení těchto cen (Barnicoat, 2009).

a) James Bond po roce 2000:

James Bond se po roce 2000 a převážně po odchodu Pierce Brosnana a příchodu nového herce představujícího agenta 007, Daniela Craiga, dramaticky změnil. Daniel Craig de facto přivedl fenomén Jamese Bonda do 21. století a to nejen tím, že většinu akčních scén hraje herec bez kaskadéra, ale také tím, že reflektuje aktuální globální problémy, jakými jsou globální terorismus (Casino Royale, 2006) či environmentální problematika (Quantum of Solace, 2008).

James Bond 21. století je již jiným akčním hrdinou, nežli jím byl Bond na začátku své existence. Postava agenta 007 je mnohem více realistická, přinášející do svých příběhů opravdové nebezpečí, čímž je mnohem blíže běžným lidem, než ve filmových zpracováních Jamese Bonda z minulosti. Tento nový trend se poprvé objevil v roce 2006 ve filmu Casino Royale (007, 2014). Casino Royale, představuje zlom v přístupu k fenoménu Jamese Bonda již od prvních minut, a to sice skrz scénu, kterým získal stávající agent MI6, James Bond, status 007, která je ve filmové sérii James Bonda unikátní. V této scéně James Bond s naprostým klidem popisuje způsob, jakým zabil svou první oběť a se stejným klidem zabíjí i svou druhou (Funell, 2011: 461-462).

James Bond 21. století je agentem, který je sice stále britským gentlemanem, ale mnohem více se svým chováním a podobou začíná podobat americkému akčnímu hrdinovi, kterému je Bond podobný i po fyzické stránce, jelikož je oproti minulým trendům a představám anglického muže, výrazné maskulinní postavy. James Bond 21. století je svou image prostředníkem mezi Hollywoodskou vizí akčního hrdiny a tradičním pojetím Jamese Bonda Ianem Flemingem (Funell, 2011: 456). Svým přístupem a jednáním je novodobý fenomén Jamese Bonda zcela odlišný od fenoménu z 60. let. Je to patrné např. ve scéně kde konverzuje se svou nadřízenou *M* a místo očekávané armádní disciplíny, která byla typická pro James Bonda

v šedesátých letech a původní Flemingovo verzi, projevuje více svou vůli (Arnett, 2009: 12).

9) SIS(MI6,MI5)

a) Vznik a druhá světová válka:

Počátky tajné služby Velké Británie sahají až do druhé poloviny 15. století. V této době Thomas Cromwell působil jménem britského krále Jindřicha VIII. Jako agent a již v té době se Spojené království zajímalo o shromažďování strategických informací z terénu. Další historicky významnou osobou, v době před vznikem SIS, byl tajemník královny Elizabeth I. Sir Francis Walsingham, který zdokonalil techniky odposlechů a vytvořil síť padesáti zahraničních agentů, kteří mu podávali důležité informace (SIS, 2014).

Podnětem ke vzniku špionážní služby SIS byla situace ve světě ke konci prvního desetiletí dvacátého století, když se v tisku objevovaly zprávy o úspěchu německé špionáže ve Velké Británii a navíc existovala hrozba německé námořní a vojenské expanze. Kvůli zmíněným důvodům vydal britský výbor pro obranu impéria příkaz k vytvoření státní zpravodajské služby, která byla rozdělena na dvě oddělení. První domácí, které se zaměřovala na boj s cizími zpravodajskými službami ve Velké Británii a bylo později změněno na MI5 a zahraniční oddělení, které se zaměřovalo na potencionálních nepřátelích Velké Británie v zahraničí, shromažďovalo cenné informace a bylo později přeměněno na MI6 (SIS, 2014).

Prvním vedoucím zahraničního oddělení a prvním vedoucím SIS se stal velitel Mansfield Cumming RN, který přišel v první světové válce s nápadem operovat za německými liniemi, čímž významně dopomáhal Spojencům k vítězství a zasadil se o přežití služby, která se po válce začala zaměřovat na nebezpečí sílícího komunismu a ještě více na sovětskou organizaci Kominternu. Spolu s komunismem se SIS zaměřilo také na Německo, kde od roku 1930 sílil nacionalismus a SIS analyzovala jeho vojenské možnosti (SIS, 2014).

V průběhu druhé světové války a po zabrání západní Evropy, byla síť špiónů SIS značně poškozena, nicméně důležité informace o nacistických plánech byly předávány SIS zainteresovanými odbojáři v okupovaných zemích. SIS se podílela také na chodu oddělení pro dešifrování kódovaných zpráv pomocí přístroje Enigma a následném

dopravování těchto zpráv velitelům na frontách, kteří se získanými informacemi dále operovali (SIS, 2014).

b) Období bipolární konfrontace:

Po začátku studené války se SIS zaměřila na špionáž, dle oficiálních stránek, v takovém formátu, aby dokázala poskytnout vládě spolehlivé informace o světě rozděleném na západní a východní blok, navíc ještě umocněném o rozdělenou Evropu a pakt států Varšavské smlouvy (SIS, 2014).

c) Současnost

Po ukončení bipolární konfrontace se SIS pohotově přeorientovala na boj s aktuálními globálními problémy jako je terorismus, mezinárodní trestná činnost, šíření zbraní hromadného ničení, regionální nestabilita aj. (SIS, 2014). Bližší informace o její současné činnosti či misích podléhají utajení.

10) Závěr

Jelikož autor sám napsal a publikoval za svého života 12 dílů špionážních románů a další dva díly vyšly až po autorově smrti, není jisté, jak by se postava vyvíjela, pokud by autor Jamese Bonda stále žil.

Samotné příběhy s James Bondem vznikaly na pozadí složitých mezinárodních politických procesů a tento fakt se dle výsledků mé práce podílel naprosto zásadním způsobem na proměňování fenoménu James Bonda do podoby v jaké jej známe dnes. Je přitom nutné zmínit, že tento poznatek také vysvětluje důvody, proč se James Bond měnil právě ve filmových zpracováních a proč se filmy v mnohém, více či méně, odlišovaly od svých původních literárních předloh. V novodobé historii fenoménu James Bonda to byly právě filmy, které udělaly z agenta 007 světový fenomén, masově jej zpopularizovaly a v závislosti na kulturním politicko-kulturním diskursu pozvolna pozměňovaly až do postavy Jamese Bonda, kterého známe dnes.

Oficiální Flemingovy knihy s agentem 007 vyšly v rozmezí let 1953-1966 (IANFLEMING, 2012b), kdežto filmová produkce s James Bondem započala až v době, kdy vrcholila Kubánská raketová krize, tedy v roce 1962 a trvá do dnešní doby (IANFLEMING, 2012c). Fenomén Jamese Bonda se tedy měnil a spolu s dobou, a přestože má některé zvyky a věty stále stejné, jako je jeho slavná věta „protřepat, nemíchat!“, jeho jednání ve filmech již stejné není. Tento rozdíl je patrný primárně při komparaci prvních a posledních dílů, které pojednávají o jedné a té samé osobě, ale jsou mezi nimi patrné velké rozdíly, rozdíly způsobené nejen změnou politického klimatu celého světa, ale také vývojem společnosti, kultury, vědy, techniky, trendů a módy a to převážně v návaznosti na Velkou Británii, kde byl James Bond stvořen. Velká Británie tak svým historickým vývojem sama řídila proměnu fenoménu Jamese Bonda, který díky perfektní adaptabilitě postavy, vyústil do současné podoby. Otázka zdali existoval skutečný James Bond, který byl pro Iana Fleminga vzorem zůstává, i po dokončení mé práce, stále nezodpovězena.

11) Rejstřík použitých zkratk:

SSSR-Sovětský svaz

KGB-bývalá tajná služba SSSR

SMĚŘŠ-zvláštní jednotky sovětské vojenské kontrarozvědky

12) Seznam použitých zdrojů:

a) Internetové:

007 (2014). Daniel Craig (<http://www.007.com/characters/the-bonds/>, datum náhledu 31. 3. 2014).

Anderson, Kyle (2011). *Bond, James Bond: The 70s, by Kyle Anderson* (<http://battleshippretension.com/bond-james-bond-the-70s-by-kyle-anderson/>, datum náhledu: 27. 3. 2014).

Antarctica (2014). *Science Briefing- The Ozone Hole* (<http://www.antarctica.ac.uk/press/journalists/resources/science/ozone.php>, datum náhledu: 27. 3. 2014).

Apple (2014). *1984-Macintosh* (<http://www.apple.com/30-years/1984/>, datum náhledu: 27. 3. 2014).

Barnicoat, Becky (2009). *Decade timeline* (<http://www.theguardian.com/world/2009/oct/17/decade-timeline-what-happened-when>, datum náhledu: 30. 3. 2014).

BBC (1954). *Housewise celebrate end of rationing* (http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/july/4/newsid_3818000/3818563.stm, datum náhledu: 23. 3. 2014).

BBC (1986). *US lunches air strikes on Libya* (http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/april/15/newsid_3975000/3975455.stm, datum náhledu: 27. 3. 2014).

BBC (2014). *History: Bloody Sunday* (http://www.bbc.co.uk/history/bloody_sunday, datum náhledu: 26. 3. 2014).

Casino Royale [film]. Režie Martin Cambell. Velká Británie/Česko/Německo/USA/Bahamy. Adaptace románu Iana FLEMINGA Casino Royale, 2006.

CT24 (2007). Válka o Falklandy (<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/7024-valka-o-falklandy/>, datum náhledu: 28. 3. 2014).

Deacon, Michael (2012). The Diamond Decades: The 1990s (<http://www.telegraph.co.uk/culture/culturenews/9290758/The-Diamond-Decades-The-1990s.html>, datum náhledu: 30. 3. 2014).

Endmemo (2014). *Major World Events in 1960s* (<http://www.endmemo.com/events/1960.php>, datum náhledu 25.3.2014, datum náhledu: 24. 3. 2014). A.

Endmemo (2014). *Major World Events in 1970s* (<http://www.endmemo.com/events/1970.php>, datum náhledu: 25. 3. 2014). B.

Endmemo (2014). *Major World Events in 2013* (<http://www.endmemo.com/events/2013.php>, datum náhledu: 30. 3. 2014). C.

FBI (2008). First Strike: Global Terror in America (http://www.fbi.gov/news/stories/2008/february/tradebom_022608, datum náhledu: 29. 3. 2014).

FBI (2014). Terror Hits Home: The Oklahoma City Bombing (<http://www.fbi.gov/about-us/history/famous-cases/oklahoma-city-bombing>, datum náhledu: 29. 3. 2014).

Gray, Richard (2013). The body parts which can be regrown in a laboratory (<http://www.telegraph.co.uk/science/science-news/10275996/The-body-parts-which-can-be-regrown-in-a-laboratory.html>, datum náhledu: 30. 3. 2014).

Hartmann, David (2008). 17. 11. 1989: Sametová cesta ke svobodě (http://www.rozhlas.cz/devitky/1989/_zprava/553825, datum náhledu: 28. 3. 2014).

History (2014). *Berlin Wall* (<http://www.history.com/topics/cold-war/berlin-wall>, datum náhledu: 25. 3. 2014).

Childs, Nick (2013). Britains struggles in nuclear race (<http://www.bbc.com/news/uk-politics-23323238>, datum náhledu: 23. 3. 2014).

IANFLEMING (2012). *EON'S 007* (<http://www.ianfleming.com/ian-fleming/ian-fleming-inside/family/>, datum náhledu: 29. 3. 2014). A.

IANFLEMING (2012). *EON'S 007* (<http://www.ianfleming.com/ian-fleming/ian-fleming-inside/literary-career-1952-1964/>, datum náhledu: 29. 3. 2014). B.

IANFLEMING (2012). *EON'S 007* (<http://www.ianfleming.com/james-bond-2/eons-007/>, datum náhledu: 29. 3. 2014). C.

IMDb (2011). James Bond from best to „worst“ (http://www.imdb.com/list/ls005750846?ref_=tt_rls_1, datum náhledu: 22. 3. 2014).

Information-Britain (2007). *Britains Joins the EEC* (<http://www.information-britain.co.uk/famdates.php?id=1>, datum náhledu: 26. 3. 2014).

Information-Britain (2011). *The Sixties* (<http://www.information-britain.co.uk/historydetails/article/32/>, datum náhledu: 25. 3. 2014).

Information-Britain (2014). *Britain in the 1970s* (<http://www.information-britain.co.uk/historydetails/article/48/>, datum náhledu: 26. 3. 2014). A.

Information-Britain (2014). *Thatchers Britain in the 80s* (<http://www.information-britain.co.uk/historydetails/article/41/>, datum náhledu: 28. 3. 2014). B.

JAMESBOND (2014). *Spectre* (<http://jamesbond.wikia.com/wiki/SPECTRE>, datum náhledu: 23. 3. 2014).

JFKlibrary (2014). *Cuban Missile Crisis* (<http://www.jfklibrary.org/JFK/JFK-in-History/Cuban-Missile-Crisis.aspx>, datum náhledu: 25. 3. 2014).

Kavanagh, Dennis (2011). Thatcherism and the End of the Post-War Consensus (http://www.bbc.co.uk/history/british/modern/thatcherism_01.shtml#five, datum náhledu: 30. 3. 2014).

MI6-HQ (2011). Resetting Bond For The '80s (http://www.mi6-hq.com/sections/articles/history_gardner_1981_versus_moore.php3?id=02852, datum náhledu: 28. 3. 2014).

Monks, Keiron (2014). Forget wearable tech, embeddable implants are already here (<http://edition.cnn.com/2014/04/08/tech/forget-wearable-tech-embeddable-implants/index.html?iref=obinsite>, datum náhledu: 30. 3. 2014).

Novotný, Radovan (2011). *Ropná krize v 70. letech: Jak růst cen ropy a vysoká inflace daly vzniknout stagflaci* (<http://www.investicniweb.cz/univerzita/zajimavosti/2011/1/27/ropna-krize-v-70-letech-jak-rust-cen-ropy-vysoka-inflace-daly-vzniknout-stagflaci/>, datum náhledu: 26. 3. 2014).

Prince, Rosa (2010). How Tony Blairs 12 point anti-terrorism plan after 7/7 came to little (<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/terrorism-in-the-uk/6921374/How-Tony-Blairs-12-point-anti-terror-plan-after-77-came-to-little.html>, datum náhledu 31. 3. 2014).

Quantum of Solace [film]. Režie Marc Forster. Velká Británie/USA, 2008.

Rosenberg, Jennifer (2014). *1980s Timeline* (<http://history1900s.about.com/od/timelines/tp/1980timeline.htm>, datum náhledu: 27. 3. 2014).A.

Rosenberg, Jennifer (2014). 1990s Timeline (<http://history1900s.about.com/od/timelines/tp/1990timeline.htm>, datum náhledu: 29. 3. 2014).B.

RoyalNavy (2014). 30 Commandos IX Group (<http://www.royalnavy.mod.uk/The-Fleet/The-Royal-Marines/3-Commando-Brigade/30-Commando-Information-Exploitation-Group>, datum náhledu: 18. 3. 2014).

SIS (2014). Our History (<https://www.sis.gov.uk/our-history.html>, datum náhledu: 31. 3. 2014).

Telegraph (2010). *Real James Bond'snuck into Russia wearing school uniform* (<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/defence/8026036/Real-James-Bond-snuck-into-Russia-wearing-school-uniform.html>, datum náhledu: 24. 3. 2014).

Telegraph (2012). *Historian revers the Second World War hero who inspired the creation of James Bond* (<http://www.telegraph.co.uk/culture/film/jamesbond/9560403/Historian-reveals-the-Second-World-War-hero-who-inspired-the-creation-of-James-Bond.html>, datum náhledu: 25. 3. 2014).

The Guardian (2003). *War hero who inspired Flemings Bond deied at 90* (<http://www.theguardian.com/uk/2003/oct/15/books.filmnews>, datum náhledu: 20. 3. 2014).

The Spy Who Loved Me [film]. Režie Lewis GILBERT. Velká Británie/USA. Adaptace románu Iana FLEMINGA *The Spy Who Loved Me*, 1977.

Thunderball [film]. Režie Terence Young. Velká Británie. Adaptace románu Iana FLEMINGA *Thunderball*, 1965.

Walters, Joanna (2014). American families of Lockerbie victims still convinced Libya behind attack on flight (<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/terrorism-in-the-uk/10689479/American-families-of-Lockerbie-victims-still-convinced-Libya-behind-attack-on-flight.html>, datum náhledu: 27. 3. 2014).

Watkins, Tony (2012). The Name's Bond (<http://www.bethinking.org/culture/the-names-bond>, datum náhledu: 21.3.2014).

Wikipedia (2014). Second World War: 30 Assault Unit (http://en.wikipedia.org/wiki/Ian_Fleming#Second_World_War, datum náhledu: 11. 3. 2014).C.

Wikipedia (2014). Second World War: T-Force (http://en.wikipedia.org/wiki/Ian_Fleming#Second_World_War, datum náhledu: 11. 3. 2014). D.

Wikipedia (2014). Education and early life (http://en.wikipedia.org/wiki/Ian_Fleming#Education_and_early_life, 10. 3. 2014). A.

Wikipedia (2014). Second World War (http://en.wikipedia.org/wiki/Ian_Fleming#Second_World_War, datum náhledu: 11. 3. 2014). B.

Zieve, Tamara (2012). *This Week in History: Operation Thunderbolt* (<http://www.jpost.com/Features/In-Thespotlight/This-Week-in-History-Operation-Thunderbolt>, datum náhledu: 26. 3. 2014).

b) Tištěné:

Redford, Duncan. "The 'Hallmark of a First-Class Navy': The Nuclear-Powered Submarine in the Royal Navy 1960-77." *Contemporary British History* 23.2 (2009): 189. Print.

Bílek, P. A. (2007). *James Bond a Major Zeman: Ideologizující vzorce vyprávění*. (Příbram: Pistorius a Olšanská).

LAUCHT, CHRISTOPH. Britannia Rules the Atom: The James Bond Phenomenon and Postwar British Nuclear Culture. *Journal of Popular Culture*. 2013, roč. 46, č. 2, s. 359;361;362. DOI: 10.1111/jpcu.12030.

BMJ 2013;347:f7255 doi: 10.1136/bmj.f7255 (publikováno 12. 12. 2013) Dostupné z: http://www.bmj.com/highwire/filestream/676962/field_highwire_article_pdf/0.pdf.

ARNETT, Robert P. Casino Royale and Franchise Remix: James Bond as Superhero. *Film Criticism*. 2009, roč. 33, č. 3, s. 12.

GRISWOLD, John. (2006). *Ian Fleming's James Bond: Annotations and Chronologies for Ian Fleming's Bond Stories (New Edition): Chronology of events by James Bond's age*.(Bloomington: AuthorHouse).

FUNNELL, LISA. 'I Know Where You Keep Your Gun': Daniel Craig as the Bond-Bond Girl Hybrid in Casino Royale. *Journal of Popular Culture*. 2011, roč. 44, č. 3, 456, 461-462. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2011.00843.x.

DODDS, Klaus. Shaken and Stirred. *History Today*. 2012, roč. 62, č. 10, s. 53-54.

BLACK, Jeremy. 'Oh, James'. *National Interest*. 2002, č. 70, 110, 112.

ABIMBOLA, Olaifa Temitope a Danjibo Nathaniel DOMINIC. THE 1994 RWANDAN CONFLICT: GENOCIDE OR WAR?. *International Journal on World Peace*. 2013, roč. 30, č. 3, s. 51-52.

ROBERTS, GEOFFREY. The Cold War as history. *International Affairs*. 2011, roč. 87, č. 6, s. 1481. DOI: 10.1111/j.1468-2346.2011.01046.x.

TURCAT, Nicolas. The link between aerospace industry and NASA during the Apollo years. *Acta Astronautica*. 2008, roč. 62, č. 1, s. 66-70. DOI: 10.1016/j.actaastro.2006.12.046.

ARONSON, Shlomo. Israel's Nuclear Programme, the Six Day War and Its Ramifications. *Israel Affairs*. 2000, roč. 6, 3/4, s. 90-94.

CASHMAN, Laura. Remembering 1948 and 1968: Reflections on Two Pivotal Years in Czech and Slovak History. *Europe-Asia Studies*. 2008, roč. 60, č. 10, s. 1645-1655. DOI: 10.1080/09668130802434281.

History Today. 2012, roč. 62, č. 10. ISSN 00182753.

Europe-Asia Studies. 2008, roč. 60, č. 10. ISSN 09668136.

Film Criticism. 2009, roč. 33, č. 3. ISSN 01635069.

International Journal on World Peace. 2013, roč. 30, č. 3. ISSN 07423640.

13) Resumé:

Ve své práci jsem se zaměřil na výzkum fenoménu Jamese Bonda, který vznikl a dále se vyvíjel na pozadí světových politických událostí, které jej svou dynamikou utvářely do podoby, jakou známe dnes, spolu se sociálně-kulturním diskursem britské společnosti.

Resume:

In mine work I focused myself on research of James Bond phenomenon, which were created on the background of World political events, which with their dynamic evolved the phenomenon to the form we know today.